

ОСОБЛИВОСТІ ДОГЛЯДУ ЗА ДЕКОРАТИВНИМИ РОСЛИНАМИ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ.

Бондар Людмила Пилипівна
кандидат біологічних наук, доцент,
Одеський державний аграрний університет
Україна, м. Одеса

Дрьомова Наталія Вікторівна
Асистент
Одеський державний аграрний університет
Україна, м. Одеса

***Анотація:** стаття присвячена рекомендаціям по особливостям догляду за декоративними рослинами в умовах Південного степу України. На основі аналізу наукових досліджень рекомендовані вимоги при забезпеченні яких можна підібрати науково-обгрунтований асортимент рослин для озеленення територій.*

***Ключові слова:** зелені насадження, декоративні рослини, антропогенна екосистема, мікроклімат, асортимент рослина, агрометеорологічні параметри.*

Багатофункціональність озеленення робить його невід'ємним і необхідним елементом міського середовища.

Неоднорідність умов існування і контроль зі сторони людини зумовлює неоднорідність складу і нерівномірність розмічення рослинності в місті. Зелені насадження на території міст займають від 1 до 98% [1].

Саме рослинність робить урбоекосистему повноцінною екосистемою, наявність зелених насаджень в місті є умовою виживання населення.

Сучасні міста і селища являють собою антропогенну екосистему, в якій озеленення виконує ряд важливих функцій :

- зелені насадження є регулятором температурного режиму;
- забезпечують чистоту і якість повітря ;
- виконують функції шумоізоляції;
- стабілізують психоемоційний стан людини ;
- створюють ландшафтну привабливість міста в цілому і окремих його частин
- збагачують архітектурні ансамблі, і виконують головну роль при формуванні парків і садів [2].

В умовах Південного степу зелені насадження сприяють поліпшенню мікроклімату та санітарно-гігієнічних умов в містах, впливають на температурно-вологісний режим. Навіть невеликий зелений масив знижує температуру влітку на кілька градусів не тільки всередині себе, а й в прилеглих районах. Ця особливість заснована на великій відбивній здатності зелених насаджень та їх здатності поглинати теплову енергію [3, с.13-14].

Кількість поглинутої теплової енергії залежить від прозорості крони, яка визначається мозаїчністю листя в кроні. Чим менше розмір окремого листа в кроні дерева, тим більше теплової енергії поглинає крона і тим ефективніше затінення простору під кроною.

Зелені насадження мають велику випаровуючу здатність - вони випаровують вологу в рази більше ніж зайнята ними площа. За рахунок випаровування вологи з поверхні листя також значно знижується температура оточуючого повітря та збільшується вологість повітря.

Деревна рослинність також впливає на вітровий режим міста : в період літньої спеки деревні рослини охолоджують повітря під кронами на вулицях міста, це викликає переміщення об'ємів повітря під кронами і створення мікроциркуляційних бризів, які несуть з собою потрібну для пішоходів освіжаючу прохолоду. Таким чином, зелені насадження сприяють горизонтальному і вертикальному провітрюванню міської території, що значно покращує якісний склад та температурний режим повітря. Вдень рух повітря здійснюється від масиву зелених насаджень і охолоджує територію навколишньої забудови, а вночі від перегрітих поверхонь забудованої території гаряче повітря переміщується до зеленого масиву.

В результаті постійного переміщення повітряних мас від зелених масивів з менш прогрітим повітрям до оточуючих районів забудови з більш теплим повітрям - різниця температур може досягати від 1°C до 6,5°C , а швидкість руху повітря - до 2 м/с. Особливо цей рух повітря відчувається людиною в жарку пору року після заходу сонця коли всі поверхні опромінені сонцем випромінюють тепло [4, с. 89 - 98].

Особливості догляду за декоративними рослинами в умовах Південного степу України базуються на вологозабезпеченні територій та використанні об'єму природних ресурсів та догляду за насадженнями. Асортимент рослин повинен відповідати наступним вимогам:

- імунна системи рослин повинна сприяти поліпшенню кількісних та якісних параметрів стану рослин (швидкість росту, декоративність, здатність чинити опір хвороботворним організмам та шкідникам або взагалі не вражатись);
- рослини повинні мати здатність якісно нарощувати механічні тканини в осьових пагонах, та підтримувати динамічну статичність рослини з урахуванням типових небезпечних явищ данного регіону;
- асортимент рослин допомагає підтримувати біологічну рівновагу розвитку шкідливих організмів в нижньому порозі шкодочинності та дозволяє

ефективно впроваджувати біологічні способи захисту рослин - безпечні для людини, та стимулятори імунної системи рослин;

- технології догляду повинні потребувати мінімуму коштів та природних ресурсів за рахунок нескладних завчасних агротехнічних заходів з врахуванням особливостей видового складу рослин.

Така оцінка вкрай необхідна, адже вона не враховує випаровування, залежно від якого буде складатися різне вологозабезпечення за однакової суми річних опадів [5].

На наш погляд основу особливості догляду за декоративними рослинами в умовах Південного степу України повинен складати грамотний, науково-обґрунтований асортимент рослин для озеленення.

Встановлюючи перелік рослин для конкретного об'єкта озеленення необхідно забезпечити розрахунок наступних агрометеорологічних параметрів :

1. Визначити суму активних та ефективних температур за останні 12 років та визначити екстремальні значення температур зимового та літнього періодів.

2. Розрахувати ГТК за період активної вегетації та помісячно за цей період.

3. Визначити динаміку вологості ґрунту за період активної вегетації та помісячно за цей період.

4. Визначити небезпечні явища зимового та літнього періоду.

5. Визначити динаміку глибини промерзання ґрунту за попередні 12 років.

6. Провести інвентаризацію рослинності максимально наближеної до об'єкту озеленення та оцінити стан рослин за попередніми 5 пунктами.

Базуючись на попередніх дослідженнях можна підібрати асортимент рослин який повною мірою буде відображати замисел архітектурно-планувального облаштування території та максимально буде відповідати функціональному призначенню об'єкта озеленення.